

CUMHURİYETÇİ
KÖYLÜ MİLLET PARTİSİ
T Ü Z Ü Ç Ü

76-203
1964
k.2

218
11

T.B.M.M

DDC:
YER: 76-203
YIL: 1964
CLT:
KSM:
KOP: 2
DEM: 76-395

KÜTÜPHANESİ

CUMHURİYETÇİ KÖYLÜ MİLLET PARTİSİ

T Ü Z Ü Ğ Ü

Partinin adı, Genel Merkezi :

Madde 1 — Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi adıyla siyasi bir parti kurulmuştur. Partinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Lüzum görülen yerlerde, bu tüzük hükümlerine göre şubeler açılır.

Partinin mevzuu ve gayesi :

Madde 2 — Gerçek demokrasiğin kurulmasına hizmet etmek ve tatbikatını ciddi mura-kabeye tâbi tutmak, programında kabul edilmiş fikirleri tahakkuk ettirmek suretiyle, Türk Milletinin refah ve saadetini temin etmek üzere, kanunlar ve tüzüğündeki hükümler dairesinde faaliyette bulunmaktadır.

Partiye girmek ve çıkmak :

Madde 3 — A) Partiye girmenin şartları :

a) Partiye üye olacakların, Türk vatandaşı bulunmaları,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmaları,

c) Ağır hapis veya zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, hileli iflâs gibi yüz kızartıcı suçlardan biriyle kesin olarak hüküm giymiş olmaları,

d) Türk Milletinin istiklâl ve bütünlüğünü parçalamayı hedef tutan veya insan haklarına aykırı, Cumhuriyet ve Demokrasi esaslarına uymayan ideolojilere saplanmamış veya komünist temayüllü tanınmamış bulunmaları,

e) Türk kültürünü benimsemiş ve partinin program ve tüzüğünü kabul etmiş olmaları.

f) Partinin prensiplerini samimi olarak benimsediğini gösterecek bir hüviyete sahip bulunmaları, kötü şöhret sahibi olmamaları.

g) Partiden kesin şekilde ihraç edilmemiş olmaları lâzımdır.

Partiye girme şartlarını haiz olanlar, iki partinin imzalayacağı bir varaka ile müracaat ederler. Tanıtmayı yapan Partililer, müracaatçının Partiye girme şartlarını haiz olduğunu tekeffül etmiş sayılırlar.

Müracaat alâkalının ikametgâh veya iş yerinin, bağlı bulunduğu idarî taksimata göre, ilçe de ise ilçe idâre kuruluna, ilde ise il idare kuruluna yapılır.

Müracaat olunan idare kurulunun kararıyla kayıt muamelesi tekemmül eder.

Partiye girmek için müracaatları reddolunanlarla partililer bir üst kurula itiraz edebilirler. İtiraz üzerine verilecek karar Genel İdare Kurulunun tasdiki ile kesinleşir.

Partiye girme şartlarını haiz olmadıkları halde, tüzüğe aykırı şekilde üye kaydedilenler hakkında ittıla tarihinden itibaren 3 ay içinde her idare kurulunun re'sen veya partililerin bizzat itiraz hakları vardır. İtiraz, İl Haysiyet Divanlarıncaya tetkik edilir, karara bağlanır. Karar itiraz edenle itiraz olunan üyeye tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde taraflar Yüksek Haysiyet Divanına müracaatla karar tahihini talep edebilirler. Genel İdare Kurulu da, bizzat itiraz hakkını kullanabilir. Yüksek Haysiyet Divanının vereceği karar kesindir.

Haysiyet Divanlarının kesin kararına kadar İdare Kurulları kayıtlı üyenin Parti ile alâkasını muvakkaten kesebilir. Şikâyet üzerine veya Resen Genel İdare Kurulu bu karar hakkında kesin hüküm verir.

B) Parti üyeliği sıfatının kaybolması :

a) Partiden ayrıldığını bulunduğu kademe yazı ile bildiren veya basına açıklayan

veya başka partiye girdiği anlaşılan üyenin kaydı silinir.

b) Patri üyeliğinin gerektirdiği vasıfları sonradan kaybedenlerle, partiden Haysiyet Divanlarınınca kesin şekilde çıkarılanların üyelik sıfatı sona erer.

c) Partiden istifa edenler tekrar partiye alınmazlar. İstisnalar hakkında istifanın sebep, şekil, şart ve mahiyetine göre ancak Genel İdare Kurulu partiye alınma kararı verebilir.

Parti üyeliği ve vazifeleri :

Madde 4 — a) Üyeler, Partinin program ve hizmetlerini her vesile ve fırsattan faydalanarak vatandaşlara duyurup anlatmaya çalışırlar.

b) Ahlâk ve kanun hâkimiyetini her şeyin üstünde tutarak bunu sözleriyle ve hareketleriyle teyid ederler.

c) Bütün vatandaşlar arasında şuurlu bir sevgi ve saygı anlayışına dayanan, samimi kardeşlik havası yaratmaya ve yaşatmaya çalışırlar.

d) Yurddaşlara kin, nefret, partizanlık gibi zararlı duygular ve fikirler aşılacak suretiyle milli huzuru sarsmaya ve bazmaya çalışan fikir,

hareket ve teşebbüslerle mücadele etmeyi vatan sevgisinin icabı sayarlar.

e) Parti üyeliğini, parti vazifelerini, parti- nin kendilerine tevdi ettiği her türlü hizmetleri ne kendileri ve ne de başkaları için hususi menfaat vasıtası yapamazlar.

f) Üyeler vazifelerini ifada şahsi emniyet ve refahlarının dışında ve üstünde âmmenin re- fah ve saadetine hizmet şuurı ile hareket eder- ler.

g) Kendilerine tevdi edilen işleri tam bir dürüstlük ve feragatle yaparlar. Kanuna göre ve kabul ettikleri aidatı verirler. Taahhütlerini ifayı ahlâkî bir vecibe, partiye bağlılığın, saygı ve sevginin tabii neticesi sayarlar.

h) Parti içerisinde huzur ve tesanüdün ya- pıcısı ve samimî bekkisi olan üyeler kırıcı, yıkıcı ve partinin birliğini ve itibarını küçük düşürücü fiil ve hareketleri önlemeyi vazife sayarlar.

Üye kayıt yeri ve nakli :

Madde 5 — Parti üyelerinin kayıtları, ilçe- de İlçe Kurulu; ilde İl Kurulu tarafından tutulur.

Yer değiştiren üye yeni ikametgâh veya iş yerinin bağlı bulunduğu idare kuruluna müracaat ederek kaydının naklini yaptırır.

Parti Temsilcisi :

Madde 6 — Parti İdare Kurulu bulunmayan her yerde lüzumunda bir parti temsilcisi bulundurulabilir. Parti işleri bu temsilci vasıtasıyla düzenlenir.

Parti İşlerinin yürütülmesi :

Madde 7 — Parti İşleri Genel İdare Kurulu, İl ve İlçe İdare Kurulları ve temsilcileri vasıtasıyla yürütülür.

Genel İdare Kurulu, Müfettişlik, İl ve İlçe kademelerine bağlı olarak Gençlik ve Kadın Kolları kurabilir.

Parti İdare kurulları kendiliklerinden veya üst kurullarının isteği veya kongrelerinin kararları ile Danışma Kurulları daimî veya geçici ihtisas komisyonları kurabilirler.

Bir üye birden ziyade kademede vazife almaz.

Parti Kademeleri :

Madde 8 — a) Genel İdare Kurulu, Genel Başkan dahil, 15 — 21,

b) İl İdare Kurulu, Başkan dahil, 7 - 15,

c) İlçe İdare Kurulu, 5 - 11 üyeden teşekkül eder.

Kademelerin seçim tarzı :

Madde 9 — a) Parti Genel Başkanı Büyük Kongrece, İl ve İlçe Başkanları kendi kongrelerince delegeleri arasından doğrudan doğruya,

b) İdare Kurulları üyeleri ise bir misli yedekleriyle beraber kendi kongreleri tarafından, liste halinde seçilirler.

c) Seçilenler bir faaliyet devresi için vazife görürler.

Seçim Usulü :

Madde 10 — Parti işlerinde seçimler gizli oy, açık tasnif usulü ile yapılır. Ancak Kongrelerde Başkanlık Divanı, delege ve komisyon seçimleri ile Kongreleri temsilen gidecek heyetler seçiminin açık oyla yapılmasına Kongre karar verebilir.

İdare Kurullarında vazife taksimi :

Madde 11 — Kongrece seçilen idare kurulları âzamî 48 saat içinde toplanarak aralarında vazife taksimi yaparlar.

a) Genel İdare Kurulu 2 Başkan Yardımcısı, 1 Genel Sekreter, 2 Genel Sekreter Yardımcısı ve 1 Muhasip,

b) İl İdare Kurulu 1 Başkan Yardımcısı, 1 Sekreter, 1 Sekreter Yardımcısı, 1 Muhasip,

c) İlçe İdare Kurulu 1 Başkan, 1 Sekreter, 1 Muhasip seçer.

Seçim neticeleri tutanakla tesbit edilir ve İdare Kurulunun karar defterine geçirilir. Rey pusulaları ve tasnif cetveli zarf içinde muhafaza edilir.

Kurula seçilenlerin tasdikli listelerinin bir örneği üst kademeye, diğer bir örneği de mahal-
lin en yüksek Mülkiye Amirine tevdi edilir.

Hey'etlerin vazife ve selâhiyetleri :

Madde 12 — a) İl ve İlçe Başkanları, vazifeli oldukları çevrelerde idare kurullarının kararları dairesinde parti işlerini idare ve partiyi o çevrede temsil ederler. Başkanın yokluğunda vekili, onun da yokluğunda bu vazifeyi sekreter görür.

b) İdare Kurulları mer'î kanunlar dairesinde ve parti program ve tüzük hükümlerine ve Genel İdare Kurulunun aldığı kararlara uygun olarak çalışırlar.

c) Her kurul üst kurulların karar ve talimatına riayete mecburdur. Ancak kanuna ve tüzüğe aykırı görülen hususlarda karar ve talimatı veren kurulun üstünde bulunan kurula müracaatla alınan karar ve verilen talimatın tashihi talebinde bulunabilir.

d) Parti kademelerince yapılan mukavele ve tasarruflardan doğacak her türlü mes'uliyet o kademeye aittir.

Parti Genel Başkanı :

Madde 13 — a) Genel Başkan partiyi program ve tüzük hükümlerine göre temsil eder. Haysiyet Divanları dışında kalan bütün Parti teşkilâtının tabii Başkanıdır.

b) Hükümet ve diğer partilerle temaslara yapar.

c) Parti hizmet ve çalışmalarının gerektiği tedbirleri alır.

d) Parti adına beyanlarda bulunur. Partiyi ancak bu beyanat ilzâm eder.

e) Yetkili kurullarca alınan kararların tatbikine nezaret eder.

f) Propaganda gezileri yapar.

g) Genel Başkanın yokluğunda propoganda işlerine bakan yardımcısı, onun da yokluğunda teşkilât işlerine bakan yardımcısı aynı vazifeleri Başkan adına yürütürler.

h) Genel Başkan belli bir işin kendi adına yapılmasını Genel İdare Kurulundan bir üyeye verebilir.

Genel Başkan Yardımcıları :

Madde 14 — Genel Başkanın biri Propaganda, diğeri Teşkilât işlerini sevk ve idare etmek üzere 2 yardımcısı vardır.

A) Propaganda Başkanı :

a) Genel Başkanın talimatı dairesinde ve lüzumunda partinin sözcülüğünü yapar.

b) Genel Başkanın yokluğunda ona vekâlet eder.

c) Her türlü yayın ve propaganda işlerini tanzim, sevk ve idare eder.

d) Partinin basınla münasebetini ve haber alma işlerini düzenler.

e) Genel Başkanın kendisine tevdi edeceği başkaca işleri görür.

B) Teşkilât Başkanı :

a) Bütün iller teşkilâtının işlerini Genel Sekreterlik vasıtasıyla yürütür.

b) Genel İdare Kurulu kararlarının tatbikini sağlar.

c) Genel Sekreterliğin görevine dahil işlerin yapılmasına nezaret eder.

d) Teşkilâtı teftiş, murakabe ve tevsi için lüzumlu tedbirleri alır. Genel Başkanın seyahatini tanzim eder.

e) Kademe kongrelerinin yapılacağı zamanı ve bu kongrelerle Genel İdare Kurulu azalarının ve Partili milletvekillerinin temas şekillerini hazırlar.

Genel Sekreter :

Madde 15 — a) Genel Sekreterlik Parti teşkilâtının müracaat yeridir.

b) Partiyi mahkemelerde, Devlet daire ve müesseselerinde ve üçüncü şahıslarla hukukî muamele ve münasebetlerde Genel Sekreter temsil eder. Bu yetkiyi Sekreterin Yardımcıları da haizdir.

c) Genel Sekreter Genel İdare Kurulunun

ve Başkanlık Divanının karar ve talimatlarını teşkilâta tebliğ eder.

d) Selâhiyetli organların kendisine tevdi edeceği işlemleri yapar.

Genel İdare Kurulu :

Madde 16 — a) Genel İdare Kurulu, mer'î kanunlar, tüzük, program ve Büyük Kongre kararları dairesinde partiyi temsil, sevk ve idare eder. Ve muktazî kararları alır.

b) Genel İdare Kurulu mesaisini tanzim ve müzakere usulünü kendisi tesbit eder.

c) Genel İdare Kurulu tüzük, program ve parti menfaatlerine aykırı gördüğü bütün işlemleri tashih edebilir.

d) Adaylık talimatnamesi hazırlar. Ve parti aday yoklama kurulu teşkil şeklini düzenler.

e) Kanun hükümlerine göre, Genel Merkez adaylarını ve bunların listedeki sıralarını tesbit eder.

f) Genel İdare Kurulu yeter derecede faaliyet göstermeyen ve üyeleri arasında geçimsizlik veya anlaşmazlık bulunan İdare Kurullarını kısmen veya tamamen değiştirebilir. Bu hallerde Mütешеbbis Hey'etler karar.

g) Tüzüğe aykırı veya parti tesanüdünü bozan hareketler vukubulduğu takdirde Genel İdare Kurulu kademe kongrelerini ve neticeleirni hükümsüz sayabilir. Ve yeni kongreler yapılmasına karar verebilir.

Genel İdare Kurulunun iznini almak şartıyla il İdare Kurulları da bu yetkileri kullanabilirler.

h) Cemiyetler kanununun kabul ettiği şartlara uygun tarzda gayri menkul iktisap ve tasarrufu, devir ve ferağ için karar alır ve İl Kurullarına selâhiyet verebilir.

i) Parti gelirini artırmak için her türlü tedbir ve çareleri arar, lüzumlu kararları alır.

j) Parti Tüzüğü'nün müphem ve tefsire muhtaç maddelerini yeni bir hüküm ifade etmemek ve programın ruhuna uygun olmak şartıyla tefsir eder.

k) Lüzumu halinde bütçeye tahsisat ilâvesine, muayyen hususlara sarfedilmek üzere istikraz akdine karar verebilir.

Parti Danışma Kurulu :

Madde 17 — Genel İdare Kurulu, lüzumlu göreceği mevzularda istişarelerde bulunmak üzere ilim ve ihtisas erbabından müteşekkil bir Mer-

kez Danışma Kurulu teşkil edebilir. Danışma Kurulunun üye sayısını, çalışma şekil ve mevzuunu Genel İdare Kurulu tesbit eder.

İdare Kurullarının toplanması :

Madde 18 — İdare Kurullarının en az ayda bir defa toplanması mecburîdir. İzinsiz veya özürsüz arka arkaya 3 toplantıya katılmayan üye istifa etmiş sayılır. Ancak, iki oturuma gelmeyen üyeye gelecek oturumun yeri, gün ve saati ve iki oturuma gelmediği bildirilerek uyarma yapılır. Buna rağmen gelmez ise kararla kurul üyeliği sıfatı düşürülür yerine yedek üye dâvet edilir.

Genel Muhasip :

Madde 19 — Genel Muhasip merkez teşkilâtının mali işlerini yürütür. Ve iller teşkilâtının mali işlerini murakabe eder.

KONGREYE AİT HÜKÜMLER :

Büyük Kongre :

Madde 20 — Parti Büyük Kongresi Genel İdare Kurulunun tesbit edeceği yer ve zamanda toplanır. Bu kongrenin yapıldığı tarihten iki yıl sonra mutad toplanması şarttır. Ancak lüzum ve

zarurete binaen müddetin en geç 6 ay uzatılmasına Genel İdare Kurulu karar verebilir. Mutad toplantı Ekim veya Kasım ayında yapılır.

Büyük Kongrenin teşekkül tarzı :

Madde 21 — Büyük Kongre,

a) Genel Başkan, Genel İdare Kurulu üyelerinden,

b) İl Kongrelerince mürettep delegelerin onda biri nisbetinde seçilecek delegelerden,

c) Parti Meclis grubu mevcudunun üçte biri nisbetinde seçeceği üyelere,

d) Kadın ve Gençlik Kollarının Genel Merkez Başkan ve üyelerinden tereküp eder.

İl ve İlçe Kongreleri :

Madde 22 — İl ve İlçe kongreleri her yıl Genel İdare Kurulunca tesbit edilecek tarihler arasında yapılır.

a) İl kongreleri, İlçe kongrelerindeki mürettep delege adedinin beşte biri kadar seçilecek delegelerle İl Başkanı ve İl İdare Kurulu üye'lerinden, varsa İl Gençlik ve Kadınlar Kolu Başkan ve İdare Kurulu üyelerinden teşekkül eder.

b) İlçe kongreleri, kendi çevrelerinde bulunan muhtarlıklardaki partilerin seçecekleri ikişer delege ile ilçe idare kurulundan, varsa gençlik ve kadınlar kolu başkan ve idare kurulu üyelerinden teşekkül eder.

İdare kurullarının kongreye iştirak tarzı :

Madde 23 — İdare kurullarına dahil Başkan ve üyeler ancak ibra'larını müteakip delegeler gibi kongre faaliyetlerine katılabilirler.

Kongrelerin dâvet tarzı :

Madde 24 — Kongrelerin toplanacağı yer, tarih ve saati gündemleriyle birlikte toplanma zamanından en az 3 gün evvel günlük iki gazete ile ilân edilir. Gazete bulunmayan yerlerde mütad ilân vasıtalarından istifade olunur. Bu müddet içinde keyfiyetin kanun gereğince mahallin en yüksek mülkiye âmirine bildirilmesi şarttır.

Kongrelerin açılışı ve Delegeliğe itiraz :

Madde 25 — Kongreler idare kurulları başkan ve yokluğunda vekilleri veya tevkil edeceği bir üye tarafından yapılacak yoklama ile delegelerin en az yarısından bir fazlasının mevcut olduğu anlaşıldıktan sonra açılır. Yoklama delege

kartlarının sayımı ile de olabilir. Nisap hasıl olmazsa toplantı ertesi günün aynı saatine bırakılır. Ertesi günü mevcut ile faaliyete başlar. Ancak Büyük Kongrede nisap sağlanamazsa toplantı üç gün sonraya tehir edilir. Tehir sebebi ve gündemi kanun gereğince ilân edilir, mahallin en yüksek mülkiye âmirine bildirilir. Yoklama yalnız mevcudun adedini tayin için değil, seçilen delegelerin tüzük hükümlerine uygun şekilde seçilip seçilmediğinin de tesbitine şâmilidir. Delegeler için itiraz vaki olursa kongre gündeminin müzakeresine başlamadan evvel açık reyyle 5 kişilik bir komisyon seçer ve itirazı bu komisyona tetkik ettirir. Komisyonun tanzim edeceği rapor sözcüsü tarafından kongreye arz edilir ve açık reyyle karara bağlanır. Karar kat'idir. Raporun karara bağlanmasına kadar hakkında itiraz vaki olan delege müzakerelere iştirâk eder ve rey verir. Ancak kendisi hakkındaki kararda rey kullanamaz. Komisyon raporunun müzakeresinde delegeliğine itiraz olunan üye ile komisyon sözcüsünden başkasına söz verilemez. Delegeliğe itiraz hakkındaki rapor karara bağlanmadıkça idare heyetleri seçimine geçilemez.

Kongre Faaliyetleri :

Madde 26 — Yapılan yoklamada nisap hasıl olduğu takdirde kongreye başlanacağı bildi-

rilir. Çalışmaların intizamla sevk ve idaresini temin için evvelâ delegeler arasından kongre başkanı seçimi yapılır. Kongre başkanı seçimini idare kurulu başkanı veya tevkil edeceği idare kurulu üyesi yapar. Kongre başkanı belli olunca derhal yerini alır ve Başkanlık Divanı seçimlerini bizzat idare eder.

a) Büyük Kongre için bir başkan, iki başkan vekili, ve dört ilâ sekiz kâtip seçilir.

b) İl ve İlçe kongreleri için bir başkan, vekili, iki ilâ dört kâtip seçilir.

Kongrenin vazife ve selâhiyetleri :

Madde 27 — a) Faaliyet ve hesap raporlarını müzakere ve bir karara bağlamak.

b) Bütçeyi tasdik etmek,

c) İdare Kurullarıyla Haysiyet Divanlarını seçmek,

d) Delege seçmek,

e) Partiye ait bilcümle hususlar hakkında kararlar almaktan ibarettir.

Kongrenin zabıt hülâsaları :

Madde 28 — Kongrelerde yapılan işlemler ve alınan kararlar aynen, müzakereler ise hülâ-

satın zapta geçirilerek Başkanlık Divanı tarafından imza edilir ve Kongre Başkanı tarafından mühürlenerek yeni seçilen İdare Kuruluna tevdi olunur.

Kongre zabıtlarının parti arşivinde muhafazası şarttır. Bu zabıtların lüzumu halinde açılması ancak İdare Kurulu veya Başkanlık Divanı muvacehesinde olabilir. Zabıtların açılışı ve kapanışı ve niçin açıldığı ayrı bir zabıtla tevsik olunur.

Parti Tüzüğünün Tâdili :

Madde 29 — Parti Tüzüğünün tâdili Genel İdare Kurulunun veya Büyük kongrede hazır bulunan delegelerin beşte birinin yazılı talebi üzerine gündeme ithal ve ekseriyetle tadil edilir.

Parti programında tâdilât Genel İdare Kurulunun veya Büyük Kongrede hazır bulunan delegelerin üçte birinin yazılı talebi üzerine gündeme ithal ve üçte iki ekseriyetle yapılır.

Kongrelerin fevkalâde toplantıya çağırılması :

Madde 30 — a) Büyük Kongrenin müddetinden evvel toplantıya çağırılması Genel idare kurulunun kararı veya Büyük Kongre delegelerinin beşte birinin imzasını havi bir önergenin Genel Başkanlığa tevdi ile mümkün olur.

Fevkalâde kongrenin toplantısına karar verilip toplantı tarihinin ilânı anında Kongrelerini ikmal etmiş olan iller yeni seçilen delegelerle, diğer iller ise eski kongre delegeleriyle (Müteşebbis kurulların üyeleri delege olarak) Büyük Kongreye iştirâk ederler.

b) İl ve İlçe Kongrelerinin fevkalâde toplantıya çağırılması için kendi idare kurullarının kararı ve Genel İdare Kurulunun tasdiki lâzımdır.

Fevkalâde kongrelerde gündeme dahil maddeler dışında müzakere cereyan edemez.

Parti Meclis Grubu :

Madde 31 — Her Meclise seçikle katılmış partili üyeler bir araya gelerek o Meclisin Parti Grubunu teşkil ederler. Parti Meclis gruplarının teşkilât, vazife, selâhiyet ve çalışma tarzları Genel İdare Kurulunun tanzim edeceği talimatnâme ile düzenlenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin partili üyelerinin vazifeleri :

Madde 32 — a) Meclis çalışmalarında parti programına ve Büyük Kongre kararlarına uymakla ve bunları desteklemekle mükelleftirler.

b) Grup ve komisyonlara katılanlar grupta karara bağlanmayan hususlarda oy vermekte serbesttirler.

c) Parti aidatından başka kabul ettikleri miktarda para yardımı yaparlar.

Grup Haysiyet Divanı :

Madde 33 — Parti Meclis Grubu üyelerinin aykırı fiilleri parti program ve tüzüğüne ve kararlara uymayan hareketleri hakkında disiplin yönünden takibat yapmak üzere kendi aralarında her yıl 9 kişilik Grup Haysiyet Divanı seçerler. Grup Haysiyet Divanı üyeleri kendi aralarından birini başkan seçerler ve tam üye sayısının ekseriyetiyle karar verirler. Partili milletvekillerinin ve Meclis üyelerinin grup içinde ve dışında parti program ve tüzüğüne aykırı hareketleri hakkında partiden çıkarma kararını grup haysiyet divanı ile yüksek haysiyet divanı birlikte 2/3 reyle verir. Müşterek haysiyet divanına grup haysiyet davası reisi başkanlık eder.

Haysiyet Divanları :

Madde 34 — a) Yüksek Haysiyet Divanı 7 - 9 ve İl Haysiyet Divanı 5 - 7 üyeden teşekkül eder. ve kendi kongreleri tarafından seçilirler.

b) Haysiyet Divanları, seçimlerini müteakip idare kurulları tarafından toplantıya davet olunur. Bu toplantıda aralarından bir başkan, bir başkanvekili ve bir sekreter seçer. Çalışma programlarıyla usullerini bizzat tanzim ederler. Haysiyet divanları ekseriyetle toplanırlar. Ve mevcudun ekseriyetiyle karar verirler. Haysiyet Divanlarının toplantı toplanmadığını idare kurulu başkanları denetler. Arka arkaya özürsüz ve izinsiz 3 toplantıya gelmeyen üyenin yerine yedeği çağırılır.

Haysiyet Divanlarına müracaat şekli :

Madde 35 — Bir hâdisenin haysiyet divanına intikali için bir partinin veya şikâyet edilen partinin kayıtlı bulunduğu idare kurulundan birinin yazılı şikâyette bulunması ve şikâyet olunan üyenin kayıtlı olduğu idare kurulunca sevk kararı verilmesi lâzımdır. Ancak Genel İdare Kurulu muttali olduğu her hâdiseyi ilgili haysiyet divanına intikal ettirebilir. İhraç kararları hariç, haysiyet divanlarında verilen kararlar kat'idir.

Müebbed ihraç kararlarının itiraz mercii Büyük Kongre, muvakkat ihraç kararlarının ise Yüksek haysiyet divanıdır. Bu kararlar re'sen alâkalı haysiyet divanlarında mercilerine intikal ettirmek üzere Genel idare kuruluna tevdi edilir.

İl İdare Kurullarıyla İl Haysiyet Divanı üyeleri hakkında Yüksek Haysiyet Divanında, Parti Genel İdare Kurulu ile Yüksek Haysiyet Divanı üyeleri haklarında takibat büyük kongreye aittir.

Kararın infazı :

Madde 36 — Kat'iyet kesbetmedikçe hiç bir karar infaz olunmaz. Ancak işin Haysiyet Divanlarına tevdiinden evvel vazifeli İdare Kurulları tarafından ihtiyati tedbir cümlesinden olmak üzere karar sonuna kadar şikâye toluan partinin muvakkaten parti ile alâkasının kesilmesine karar verilebilir. Haysiyet Divanları da evrakın tevdiini müteakip bu tedbiri alabilir. Bu kararlar aleyhine hiç bir mercie müracaat olunamaz. Haysiyet Divanları evrakın kendilerine tevdiinden itibaren en geç üç ay içinde karar verirler.

Mürûr-u zaman :

Madde 37 — Takibat mürûru zamanı şikâyete mevzu olan fiil ve hareketin vukuundan itibaren 1 yıldır. Ancak şikâyet üzerine takibata başlanıp da henüz neticelendirilemeyen hususlarda mürûru zaman şikâyetin vukuu tarihinden itibaren iki yıldır.

Disiplin takibini gerektiren fiiller ve cezalar :

Madde 38 — Takibi gerektiren fiiller şunlardır :

- a) Partinin program ve tüzüğüne,
- b) Genel kongre kararlarına karşı gelenler,
- c) Yönetmelik hükümlerine ve parti, Genel İdare Kurulu ve Başkanlık Divan kararlarına uymayanlar,
- d) İdare Kurulları tarafından program ve tüzük hükümlerine uygun olarak verilen kararlara karşı gelenler,
- e) Gerçeğe aykırı olarak partice kendisine vazife ve yetki verilmiş gibi gösterenler,
- f) Parti teşkilâtı içinde tesanüd bozanlar, ırkçılık, yerli ve yabancılik gibi ayırıcı davranışta bulunanlar,
- g) Parti menfaatleriyle te'lif edilemeyen yayın ve propaganda yapanlar,
- h) Partililerin şahıslarıyla uğraşanlar ve onları küçük düşürmeye çalışanlar,

i) Partili adaylara karşı müstakil adaylık koyanlar veya başka partiye bu hususta müracaatta bulunanlar,

j) Parti adayları aleyhinde açık veya gizli çalışanlar fiillerinin derecesine göre takdiren aşağıdaki cezalarla tecziye olunurlar. Cezalar şunlardır :

- I — İkaz,
- II — İhtar,
- III — Muvakkat ihraç,
- IV — Müebbed ihraç.

İkazdan sonra iki ihtar alan üye otomatik olarak muvakkat ihraç cezası almış olur. Muvakkat ihraç cezası bir seneden fazla olamaz. Partiden iki defa muvakkaten ihraç edilenler müebbeden ihraç edilmiş sayılırlar.

MALİ HÜKÜMLER

Gelirler :

Madde 39 — Partinin gelirleri şunlardır :

- a) Yılda 120 (olursa 500) lirayı geçmeyecek üye aidatı,
- b) Bağışlar,

c) Mali mevzuatın hükümlerine uygun olarak tertip edilecek (Piyango, müsamere, yemekli - yemeksiz geceler, kır gezintileri, seyahatler, konserler ve sportif gösterileri ile müsabakalar) hasırlatı.

Piyango tertibi :

Madde 40 — Piyango tertibi Genel İdare Kuruluna aittir. Kademeler Genel İdare Kurulunun karar ve muvafakati olmadan piyango tertip edemezler. (Kademelerce tertip edilmiş gecelerde o geceye mahsus tertiplenmiş piyango veya artırmalar bu hükme tâbi değildir.)

Kıymetli evrak ve eşya :

Madde 41 — Kıymetli evrak, makbuz, hüviyet cüzdanı, rozet, vesair kıymetli eşya tab et-tirmek ve imâl ettirip bedeli mukabilinde tevzi etmek Genel İdare Kuruluna ait olup bunların gelir ve giderleri defteri mahsusuna muntazaman işlenir.

Hesapların teftiş ve murakabesi :

Madde 42 — Parti hesaplarının tetkiki :

a) Kongrelerce intihap edilecek 3 veya 5 kişilik hesap tetkik komisyonları marifetiyle tet-

kik edilir ve bir karara bağlanarak heyeti umumiyenin tasvibine arz edilmek üzere kongre başkanlığına sunulur.

b) Ayrıca kongreler haricinde parti müfettişleri vasıtasıyla kademe hesapları her zaman teftiş ve murakabeye tâbi tutulur.

Tahsilât ve sarfiyat :

Madde 43 — Her nev'i tahsilât makbuzla yapılır. Sarfiyat bütçeye göre idare Heyetinin tensip ve karariyle evrakı müsbiteye istinaden yapılır.

Partinin feshi halinde mallarının tasfiye şekli :

Madde 44 — Partinin feshi halinde menkul ve gayri menkul mallarının tasfiyesi konuna ve Büyük Kongrece alınmış kararlara uygun olarak yapılır. Partinin kendi kendini feshe karar verebilmesi umumî hükümlere tâbidir.

Madde 45 — İşbu tüzük Büyük Kongrece kabulü tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

